

Del model estatal al model urbà: la mutació dels equipaments culturals

Published by [Interacció](#) [1] on 01/09/2014 - 12:46 | Last modification: 22/04/2026 - 09:49

L'article analitza la relació entre els models de política cultural i les formes que adopten els equipaments culturals, proposant un desplaçament clau en la seva interpretació: si durant bona part del segle XX els equipaments responien als models nacionals de política cultural, en el context contemporani són els models locals els que en determinen la configuració. Aquesta hipòtesi no és menor. Implica assumir que els equipaments ja no són només infraestructures culturals, sinó dispositius inscrits en estratègies urbanes, econòmiques i de governança que operen a escala local.

El punt de partida és la tipologia clàssica dels models de política cultural. D'una banda, el model europeu-continental, basat en una forta intervenció pública, amb equipaments de titularitat estatal, finançament sostingut i control institucional directe. De l'altra, el model anglosaxó, més proper al mercat, amb institucions gestionades per entitats no lucratives, major autonomia i una dependència més gran de recursos propis i mecenatge. Aquests models no només defineixen polítiques, sinó també formes concretes d'organització dels equipaments: qui en té la titularitat, qui els governa, com es financen i quins objectius persegueixen.

Tanmateix, aquesta distinció tendeix a difuminar-se a partir dels anys vuitanta. La reducció de les subvencions públiques, la introducció de la nova gestió pública i la creixent centralitat de la cultura en l'economia urbana impulsen una convergència entre models. En aquest context emergeixen formes híbrides de política cultural, especialment a escala local, que combinen elements dels dos models tradicionals.

És en aquest gir on l'article situa el seu nucli analític. Les polítiques culturals locals deixen de ser simples executores de marcs estatals per esdevenir motors actius del desenvolupament urbà. La cultura es converteix en instrument de regeneració, competitivitat i projecció internacional, i els equipaments passen a ser peces centrals d'aquestes estratègies. Museus, auditoris o centres culturals ja no es defineixen només pel seu projecte cultural, sinó per la seva capacitat de generar valor urbà, simbòlic i econòmic.

El cas de Barcelona permet observar amb precisió aquesta transformació. El denominat Model Barcelona articula un sistema en què el govern local assumeix un lideratge fort, desplega mecanismes de governança multinivell i impulsa formes de cooperació públic-privada. Els equipaments culturals resultants responen a aquesta lògica: són institucions híbrides, amb estructures de govern complexes, finançament compartit i funcions que excedeixen l'àmbit estrictament cultural.

Aquesta hibridació no és neutra. Si bé permet una gran capacitat d'activació cultural i urbana a curt i mitjà termini, introdueix tensions en la governança, en la definició d'objectius i en la sostenibilitat del model a llarg termini. Els equipaments esdevenen així un espai on es fa visible una qüestió de fons: fins a quin punt la política cultural manté un projecte propi o queda subsumida en altres lògiques de política pública.

Referència

Rius-Ulldemolins, J. (2014). Models de política cultural i models d'equipaments culturals: Dels models nacionals als models locals. Anàlisi del cas de Barcelona. *Política y Sociedad*, 51(2), 399–422.
(doi: https://doi.org/10.5209/rev_POSO.2014.v51.n2.41582 [2])

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Tags: polítiques culturals

Tags: governança cultural

Tags: equipaments culturals

Tags: planificació cultural

Tags: valor públic de la cultura

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2014/mutacio-equipaments-culturals>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] https://doi.org/10.5209/rev_POSO.2014.v51.n2.41582

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/5261>